

Cooperativismo e Economía Social, nº 35 (2012-2013), pp. 173-180

**NOVIDADES LEXISLATIVAS INTRODUCIDAS POLA LEI
16/2012, DE 27 DE DECEMBRO, POLA QUE SE ADOPTAN
DIVERSAS MEDIDAS TRIBUTARIAS DIRIXIDAS
Á CONSOLIDACIÓN DAS FINANZAS PÚBLICAS E
AO IMPULSO DA ACTIVIDADE ECONÓMICA**

Soraya RODRÍGUEZ LOSADA

*Profesora Axudante Doutora de Dereito Financeiroe Tributario
Universidade de Vigo*

A Lei 16/2012, de 27 de decembro, pola que se adoptan diversas medidas tributarias dirixidas á consolidación das finanzas públicas e ao impulso da actividade económica, así como a Lei 17/2012, de 27 de decembro, de Orzamentos Xerais do Estado para o ano 2013, introduciron diversas novidades para o ano 2013 que afectaron á economía social. En particular, faremos referencia ás modificacións no Imposto sobre a Rendas das Persoas Físicas (IRPF), Imposto sobre Sociedades (IS), Imposto sobre a Renda de Non Residentes (IRNR), Imposto sobre o Valor Engadido (IVE), Imposto Xeral Indirecto Canario (IXIC), Imposto sobre os Depósitos nas Entidades de Crédito, Imposto sobre o Patrimonio (IP), Imposto sobre Transmisións Patrimoniais e Actos Xurídicos Documentados (ITPAXD), Imposto sobre Bens Inmóveis (IBI), Imposto sobre Actividades Económicas (IAE) e Imposto sobre o Incremento de Valor dos Terreos de Natureza Urbana ou Plusvalías municipais (IIVTNU). De modo paralelo, modificáronse algúns aspectos das Sociedades Anónimas Cotizadas de Investimento no Mercado Inmobiliario (SOCIMI), introducíronse cambios puntuais no réxime de notificacións nos tributos periódicos, así como pequenas alteracións no Texto Refundido da Lei do Catastro Inmobiliario.

I. MODIFICACIÓNS NO IRPF

Polo que respecta ao IRPF, destacan as modificacións que afectan á dedución por investimento en vivenda habitual, á tributación das ganancias no xogo, ao gravame das ganancias e perdas patrimoniais que se integran na base imponible do aforro, á valoración da retribución en especie por utilización de vivenda, á imputación de primas de seguros colectivos, e á redución de rendementos do traballo irregulares. Asimesmo, prorróganse a redución do rendimento por creación e mantemento de emprego e os beneficios fiscais ligados aos gastos e investimento en novas tecnoloxías para habituar aos empregados no seu manexo. Finalmente, introducíronse cambios referidos á imputación temporal por cambio de residencia a outro Estado Membro da UE.

Así, suprímese a dedución por investimento en vivenda habitual recollida no art. 68.1º LIRPF a partir do 1 de xaneiro de 2013, aínda que se instaura un réxime transitorio, a través do que se permite que continúen practicando a dedución, dunha banda, os contribuíntes que adquiriran a súa vivenda habitual antes do 1 de xaneiro de 2013; e doutra, os contribuíntes que satisfaceran cantidades para a construción, obras de rehabilitación ou ampliación da vivenda habitual, así como obras de adecuación na vivenda habitual de persoas con discapacidade antes do 1 de xaneiro de 2013, sempre que rematen antes do 1 de xaneiro de 2017.

Non se inclúe ningún réxime transitorio para as contas aforro vivenda, polo que os contribuíntes que depositaran cantidades en contas vivenda destinadas á primeira adquisición ou rehabilitación da vivenda habitual, poderán engadir á cuota líquida estatal e autonómica devengadas no exercicio 2012 as deducións practicadas ata o exercicio 2011, sen ter que satisfacer xuros de demora.

En segundo lugar, súxéitanse ao IRPF a través dun gravame especial os premios das loterías do Estado, CCAA, ONCE, Cruz Vermella e entidades análogas de carácter europeo; aplicarase un tipo de gravame do 20%, declarándose exentos os primeiros 2.500 €. Ademais, con efectos dende 1 de xaneiro de 2012, permítese computar as perdas no xogo, co límite das ganancias obtidas.

En terceiro lugar, con efectos dende o 1 de xaneiro de 2013 pasan a integrar a base imponible do aforro só as ganancias e perdas patrimoniais que derivan de transmisión cando o período de xeración sexa superior a un ano. Pola súa banda, as ganancias e perdas patrimoniais que derivan de transmisións nas que o período de xeración sexa inferior ao ano ou as que non derivan de transmisións, pasarán a integrar a base imponible xeral, limitándose neste caso o saldo das perdas que poden compensarse co saldo positivo dos rendementos e imputacións de rendas ao 10%.

En cuarto lugar, engádense cambios na forma de valorar a retribución en especie por utilización de vivenda, cando non sexa propiedade do pagador. O valor virá dado polo coste para o pagador —incluídos os tributos que se devenguen coa operación—, sen que a valoración poida ser inferior á taxación que tería no caso de que a vivenda fose da súa propiedade.

En quinto lugar, modifícase o réxime de imputación das contribucións empresariais a seguros colectivos que cubran as continxencias de xubilación e falecemento ou incapacidade. A imputación das primas por cada empresario pasa a ser obrigatoria polo importe que exceda de 100.000 euros anuais por contribuínte, salvo nos seguros colectivos contratados a consecuencia de despidos colectivos realizados atendendo ao disposto no art. 51 do ET. Establécese un réxime transitorio, en virtude do cal a modificación non afectará aos contratos de seguro formalizados antes do 1 de decembro de 2012.

En sexto lugar, establécense novos límites para a aplicación da redución do 40% sobre rendementos do traballo con período de xeración superior a dous anos ou irregulares, cando deriven da extinción da relación laboral, común ou especial, ou da relación de administradores e membros de consellos de administración. Agora ben, establécese un réxime transitorio en virtude do cal non se aplicará o límite aos rendementos do traballo derivados de extincións de relacións laborais ou mercantís producidas con anterioridade ao 1 de xaneiro de 2013.

En sétimo lugar, alterase a regra de imputación temporal das rendas pendentes no caso de cambio de residencia dun contribuínte a outro Estado Membro da UE. A partires do 1 de xaneiro de 2013, permítese que o contribuínte opte por imputar as rendas dunha soa vez ao derradeiro período impositivo no que sexa residente dese Estado, ou presentar unha autoliquidación complementaria cada vez que obteña rendas procedentes da imputación, sen xuros ou sanción.

II. MODIFICACIÓNS NO IS

As principais novidades introducidas no IS responden á limitación das amortizacións fiscalmente deducibles no IS, alteracións na relación de gastos non deducibles, eliminación da obriga de efectuar pagos fraccionados, flexibilización dos requisitos de aplicación do réxime fiscal especial de arrendamento de vivendas, modificación no réxime fiscal especial aplicable ás operacións de reestructuración e resolución de entidades de crédito, actualización dos coeficientes de corrección monetaria do valor de adquisición para transmisións de inmobles, establecemento dun gravame especial sobre os premios procedentes

do xogo e prórroga do tipo de gravame reducido no IS por mantemento ou creación de emprego.

Comezando polos límites ás amortizacións fiscalmente deducibles, con efectos para os períodos impositivos que se inicien en 2013 e 2014 en relación con entidades de reducida dimensión, establécese un límite á deducibilidade das amortizacións contables do inmovilizado material, intanxible e dos investimentos inmobiliarios ata o 70% da que resultara fiscalmente deducible en virtude dos arts. 11.1, 11.4, 111, 113 e 115 TRLIS. A amortización contable que non resulte fiscalmente deducible, deducirase de forma lineal durante un prazo de 10 anos ou, opcionalmente, durante a vida útil do elemento patrimonial, a partires do primeiro período impositivo que se inicie dentro do ano 2015.

En segundo lugar, introdúcese un novo suposto de gasto non deducible: os gastos derivados da extinción da relación laboral ou cese do Consello de Administración que excedan, para cada perceptor, do maior de 1.000.000 € ou a cuantía que esté exenta por aplicación do establecido na LIRPF.

En terceiro lugar, elimínase a obriga de efectuar pagos fraccionados, polo que as entidades ás que se refire o art. 28 LIS, apartados 5º e 6º, non estarán obrigadas a presentar a correspondente declaración; tamén se elimina a obriga de realizar o pago fraccionado mínimo ás entidades acollidas á Lei 49/2002 e ás SOCIMI.

En cuarto lugar, flexibilízanse os requisitos de aplicación do réxime fiscal especial de arrendamento de vivendas. Os novos requisitos serán os seguintes: (a) que o número de vivendas arrendadas ou ofrecidas en arrendo pola entidade en cada período impositivo sexa como mínimo de 8 –frente ás 10 que se requirían-; (b) o período de tempo no que se deben manter en alugamento será de polo menos 3 anos –antes esixíanse 10—; (c) suprimense os requisitos de tamaño das vivendas —antes esixíase que non foran superiores a 135 metros cadrados—.

En quinto lugar, modifícase o réxime fiscal especial aplicable ás operacións de reestructuración e resolución de entidades de crédito. Nesta liña, o réxime establecido no Capítulo VIII do Título VII do TRLIS, de fusións e escisións, pasa a aplicarse tamén ás transmisións do negocio ou de activos ou pasivos realizadas por entidades de crédito en cumprimento de plans de reestructuración ou plans de resolución de entidades de crédito a favor doutra entidade de crédito.

Paralelamente, actualízanse os coeficientes de corrección monetaria do valor de adquisición para transmisións de inmobles que teñan lugar nos perío-

dos que se inicien en 2013, e prorrógase o tipo de gravame reducido no IS por mantemento ou creación de emprego para as microempresas.

Por último, e de modo similar á modificación operada no IRPF, establécese un gravame especial sobre os premios das loterías do Estado, CCAA, ONCE, Cruz Vermella Española e entidades análogas de carácter europeo.

III. MODIFICACIÓNS NO IRNR

As principais novidades en relación co IRNR son dúas. Por unha banda, establécese a suxeición dos premios das loterías, ao igual que sucede co IRPF. Por outro lado, modifícase o gravame especial sobre bens inmobles de entidades non residentes, quedando suxeitas só as entidades residentes nun territorio que teña a consideración de paraíso fiscal.

IV. MODIFICACIÓNS NO IVE E NO IXIC

En relación cos cambios operados no IVE, en primeiro lugar introdúcese un elemento esclarecedor, indicando expresamente que o concepto de entrega de bens inclúe a adjudicación dos inmobles promovidos por comunidades de bens aos seus comuneiros.

En segundo lugar, modifícase a base imponible do imposto. Así, polo que respecta ás operacións a prazos, bastará instar o cobro dun dos prazos para que o crédito se considere incobrable e a base se poida reducir na proporción correspondente. Doutra parte, non se poderá modificar a base imponible atendendo ás regras dos créditos incobrables con posterioridade ao auto de declaración de concurso, para os créditos correspondentes a cuotas repercutidas por operacións devengadas antes de que se dite o auto.

En terceiro lugar, introdúcense diversas matizacións en relación co devengo de determinadas operacións intracomunitarias.

En cuarto lugar, modifícase a Lei do IVE adaptándoa ao novo réxime de facturación do 30 de novembro de 2012.

Finalmente, modifícase a exención dos servizos prestados polas unións e agrupacións de interese económico aos seus membros, ampliando a exención aos casos nos que os membros desenvolvan unha actividade exenta ou non suxeita sin dereito a dedución, aínda que non se trate dunha actividade esencial. Esta exención tamén será aplicable cando se cumpla o requisito de que os membros se limiten a reembolsar a parte que lles corresponda nos gastos rea-

lizados en común, a prorrata de dedución non exceda do 10% e o servizo non se empregue directa e exclusivamente nas operacións que orixinen o dereito á dedución. E, asimesmo, limitase a non exención nos contratos de arrendamento financeiro, establecéndose unha duración mínima de dez anos para que os contratos sexan calificados como tales a eses efectos. En caso contrario, a adquisición do inmovible sería calificada como segunda entrega de edificacións.

De modo paralelo, introdúcese estas modificacións no IXIC, para que o réxime sexa uniforme en todo o territorio do Estado.

V. CREACIÓN DO IMPOSTO SOBRE OS DEPÓSITOS NAS ENTIDADES DE CRÉDITO

Créase o Imposto sobre os Depósitos nas Entidades de Crédito. Este imposto ten como feito imponible o mantemento de fondos de terceiros por entidades de crédito e as sucursais en territorio español de entidades de crédito extranxeiras e que impliquen a obriga de restitución.

O tipo de gravame fíxase no 0%, polo que os contribuíntes non estarán obrigados a presentar autoliquidación cando a cuota íntegra sexa cero euros.

VI. MODIFICACIÓNS NO IP

Prorrógase a vixencia do IP durante o exercicio 2013.

VII. MODIFICACIÓNS NO ITPAXD

En relación coas novidades neste imposto, en primeiro lugar establécese a non suxeición á modalidade de Actos Xurídicos Documentados (AXD) dos documentos administrativos relativos a anotacións preventivas de embargo que sexan ordenadas pola autoridade administrativa competente.

En segundo lugar, a Lei de Orzamentos Xerais do Estado actualiza a escala de gravame aplicable ás transmisións e rehabilitacións de grandezas e títulos nobiliarios ao 1%.

VIII. TRIBUTOS LOCALES

No que se refire ao IBI, exclúese a exención no IBI dos bens inmovibles integrantes do Patrimonio histórico cando se afecten a explotacións económicas, salvo que sexa de aplicación algún dos supostos de exención previstos na

Lei 49/2002. Agora ben, os Concellos poderán establecer unha bonificación potestativa de ata o 95% da cuota íntegra para estes inmobles non exentos. Doutra parte, establécese que os Concellos poderán regular unha bonificación de ata o 95% da cuota íntegra do imposto a favor de inmobles para actividades declaradas de especial interese ou utilidade municipal.

Polo que respecta ao IAE, tamén se crea unha bonificación para actividades económicas que sexan declaradas de especial interese ou utilidade municipal. Ademáis, en relación coas actividades de temporada, establécese que a redución das tarifas será de aplicación á cuota de superficie, establecéndose a incompatibilidade entre a aplicación desta redución e a presentación da baixa por cese de actividade.

Doutra parte, establécese que o Rexistro da Propiedade non inscribirá ningún documento que conteña acto ou contrato determinante das obrigas tributarias polo Imposto sobre o Incremento do Valor dos Terreos de Natureza Urbana (IIVTNU) sen a previa acreditación de ter presentada a correspondente autoliquidación.

IX. MODIFICACIÓNS NA REGULACIÓN DAS SOCIMI

Flexibilízanse os requisitos de aplicación do réxime especial das Sociedades Anónimas Cotizadas de Investimento no Mercado Inmobiliario (SOCIMI).

Desta maneira, aínda que se esixe o emprego da forma xurídica de sociedade anónima, redúcese o capital social mínimo a 5 millóns de euros (antes esixíanse 15 millóns).

O obxecto social será a adquisición e promoción de bens inmobles de natureza urbana para o seu arrendamento, a tenencia de participacións no capital doutras SOCIMI, doutras entidades non residentes no territorio español que teñan o mesmo obxecto social, doutras entidades, residentes ou non en territorio español e que estén sometidas ao mesmo réxime establecido para as SOCIMI en canto á obriga, legal ou estatutaria, de distribución de beneficios e de requisitos de investimento e financiación. Este réxime amplíase ás SOCIMI non cotizadas.

Establécese que o 80% do valor do seu activo sexan bens inmobles de natureza urbana destinados ao arrendamento, ou terreos para a promoción de bens inmobles que se vaian a destinar a esa finalidade, sempre que a promoción se inicie dentro dos tres anos seguintes á adquisición.

Elimínase a obriga da diversificación dos investimentos inmobiliarios, e establécese que os inmobles que formen parte do activo da sociedade se manteñan arrendados polo menos durante tres anos.

Esíxese, ademáis, que o 80% das rendas do período impositivo proveñan do arrendamento de bens inmobles ou de dividendos ou participacións en beneficios procedentes de participacións afectas ao cumprimento do seu obxecto social principal.

Elimínase o límite do volumen de endebedamento do 70% do activo, e redúcese o límite de distribución obrigatoria de dividendos ao 80%. O tipo de renda pasa do 19% ao 0%, baixo a condición de que se cumpran determinados requisitos.

Polo que respecta á tributación dos socios, se se trata dun suxeito pasivo do IS ou IRNR con establecemento permanente, non será de aplicación a dedución prevista no art. 30 do TRLIS; se se trata dun suxeito pasivo do IRPF, non será de aplicación a exención dos 1500 €; e se trata dun suxeito pasivo do IRNR sen establecemento permanente, non será de aplicación a exención dos 1500€ prevista no art. 14 TRLIRNR.

X. MODIFICACIÓNS NO RÉXIME DE NOTIFICACIÓNS NOS TRIBUTOS PERIÓDICOS E NO TR DA LEI DO CATASTRO INMOBILIARIO. MANTEMENTO DO XURO DE DEMORA E LEGAL DO DIÑEIRO.

En primeiro lugar, establécese que non será necesaria a notificación individual das liquidacións cando tiveran lugar modificacións de carácter xeral dos elementos integrantes do tributos de cobro periódico por recibo, por medio de ordenanzas fiscais, excepto nos supostos do art. 102.3 LXT.

Polo que respecta aos cambios no TR da Lei do Catastro Inmobiliario, prevese unha tramitación abreviada do procedemento de inspección catastral, flexibilízase a actualización dos valores catastrais por medio das leis de orzamentos xerais do Estado e régúlase un procedemento de regularización catastral, para contribuír á loita contra a fraude fiscal.

Por último, mantense para o ano 2013 o xuro legal do diñeiro nun 4% e o interese de demora nun 5%.